

ข่าวประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

114 ซอยสุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร 10110 โทรศัพท์ 0-2649-5000 ภายใน 15666 โทรสาร 0-259-6172

ส่วนวิเทศสัมพันธ์และสื่อสารองค์กร ได้จัดระบบข่าวสื่อสิ่งพิมพ์ สนใจดูรายละเอียดได้ที่ <http://news.swu.ac.th/newsclips/>

ข่าวจากหนังสือพิมพ์สยามรัฐ ฉบับประจำวันที 10 เดือนสิงหาคม พ.ศ.2566 หน้า 5 มูลค่าข่าว 141,168.-

เส้นแบ่งความคิด

● สถาพร ศรีสังข์

มีกลอนบทหนึ่งของท่านศาสตราจารย์ สุวิงค์ พงศ์พิบูลย์ ปรมาจารย์ผู้สถาปนา สถาบันทักษิณคดีศึกษาที่เกาะยอ เมืองสงขลา. ปุชนิยมบุคคลด้านการใช้ภาษาไทย และ “เมธี วิจัยอาวุโส” ทางสังคมศาสตร์ของสวท. ผู้เขียนหนังสือเล่มสำคัญชื่อ “ทฤษฎีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ตามแนวทฤษฎีศาสตร์” (ที่สำแดง การยืนต้นวิวิธวิทยา “ลอกแบบ” จากตะวันตก อย่างสง่างาม) เจ้าชวงวาทกรรม “กุศลปรุงแต่งกรรม/วัฒนธรรมปรุงแต่งคน” ที่อยากนำมา “เล่าต่อ” เพราะมีเนื้อหา และ “นัย” ของความเป็นนัก “วัฒนธรรมศึกษา” ที่น่าจะ ไม่เห็นด้วยทั้งหมดกับ “ลัทธิการคืนรู้ใหม่” (Neo-Wokism) อย่างล้าลึกเขียนคม

กลอนชิ้นนั้นชื่อ “ทักษิณประเทศ” ปรากฏตีพิมพ์ครั้งแรกในวารสาร “ทักษิณคดี” ของสถาบันทักษิณคดีศึกษา สักประมาณช่วงปลายปี 2537 ขออนุญาตนำมาลงให้อ่านกัน ทั้งบทเพื่อร่วมทบทวนพิจารณาความ ดังนี้ ..

“... เหมือนแตงมีทานหลานเอ๋ย/ห้วยหนองบึงเคยเทียบผล/พืชผักบัวบานเมื่อต้น/ปลอดเสียงคนปลอออกทุ่งต่อแผน/ที่ปรือกรกรกร เป็นเป็นเชิงทัก/กนกพำนักริวซ่อนซ่อน/แววม/คำน้ำคุณดินดีตัวคน/พูนแผ่นทักษิณเป็นถิ่นทอง/วันนีถื่นนี้เป็นโจน/ข้าวใหม่ปลาใหม่ไม่ได้ต้อง/พลัดดินถิ่นกันโตข้าว/น้ำควานอง/ห้วยบึงหนองเหือดเฉาหมดเต่าปลา/หมายผักกรักริมหนองเหมือนทองก่อน/ดินซีใต้ในทอนยกถามหา/แสงทั้งห้อยใครเห็นเป็นมูดา/ “น้ำเลี้ยงหลา” อย่างหมายกรายกล้วคอ”

คำเฉพาะที่เป็นคำปักษ์ได้แต่ๆ ในกลอนบทนี้ คนที่ไม่ใช่คนปักษ์ได้ดั้งเดิม ได้อ่านแล้วก็จะอาจจะเข้าใจยาก ยิ่งเด็กปักษ์ได้รุ่น gen Y, gen z ที่ถูก “สเปยล์” ทางวัฒนธรรม (ทั้งทางภาษาและด้านอื่น) ไปเรียกร้อยโรงเรียน อมริกันแล้ว โดยสิ่งที่แทรกมากับ “แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ” ในรอบกว่า 5 ทศวรรษที่พัฒนา ก็คงยังมีแบบผิดแต่ต้นที่จะเข้าใจและอธิบาย

พูดให้ชัดก็คือคนรุ่นที่เกิดมาพร้อมกับ การมี “แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ” ตั้งแต่ช่วงถึงทุกกาล คือตั้งแต่ช่วงต้นทศวรรษ 2500 นั้นแหละ ที่คงยากจะเข้าใจรู้เรื่อง และเห็นคุณค่า!

นี่เป็นภาพสะท้อนของสิ่งใด? และกำลังบอกไปอะไรถึง “ชะตากรรม” ของสังคม

‘กุศลปรุงแต่งกรรม : วัฒนธรรมปรุงแต่งคน’ (2)

“รากชาติ” แบบสังคมไทยในวาระที่ดำรงอยู่นี้? “Theme” (เพื่อให้ดูทันสมัย) ของกลอนบทนี้ น่าจะเป็นเรื่องทำนอง “คนแก่รำพึงถึงความนำวิคกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม” หรืออะไรทำนองนั้น ผู้เขียนปรารถนาถึงภาพที่ตนประจักษ์อยู่เฉพาะหน้าถึง “สิ่งที่เคยเห็นเคยได้ใช้ประโยชน์ ในด้านใดด้านหนึ่งของชีวิตแล้วหายไป” ถึง “สิ่งที่เคยเห็นได้โดยง่ายแล้วแทบจะไม่ได้เห็นอีก” โดยไม่มีข้อสรุปความเห็นและข้อเสนอนะว่า “แล้วจะต้องทำอย่างไร?” (เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว) แต่อย่างไรกันนี้ เป็นท่วงทำนองของ “นักปรัชญา” หรือ “กวีที่ดี” (ยุคเก่า?) ที่จะไม่ตัดสินหรือพิพากษาอะไรง่าย ๆ เพียงเพราะไม่สนใจ แต่เป็นการนำเสนอ content เพื่อให้คนอ่านได้ “คิดเอง” ว่าสังคมกำลังเผชิญอะไรอยู่!

ที่หยิบยกบทกวีชิ้นนี้ของท่านอาจารย์ สุวิงค์ขึ้นมาประกอบอธิบายความหมาย วาทกรรม “กุศลปรุงแต่งกรรม/วัฒนธรรมปรุงแต่งคน” ของท่าน ก็เพราะต้องการชี้ให้เห็นว่า ท่านใช้ทฤษฎีการเพื่อ “กระตุ้นสำนึก” ของบรรดาผู้ที่เกี่ยวข้องให้ “ตื่นรู้” ว่าการ “ทำลายล้างทางวัฒนธรรม” นั้นแหละคือการทำลายล้างชาติพันธุ์ชาติพันธุ์หนึ่ง/รัฐชาติใดรัฐชาติหนึ่งให้ล่มสลาย และเป็น “ทาส” ชาติใดชาติหนึ่งหรือต่อระบบใดระบบหนึ่งอย่างแท้จริง!

วาทกรรมสำคัญอีกวาทกรรมหนึ่งที่ท่านอาจารย์สุวิงค์ นำเสนอขึ้นในวงวิชาการเมื่อช่วงต้นทศวรรษ 2520 แบบ “ดีแสกหน้า” สิ่งที่เราเรียกว่า “แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ” อย่างตรงๆและอย่าง “ตั้งใจกระตุ้น” ให้ “กลุ่มชนชั้นนำ” ในสังคมไทยที่กุมอำนาจในการพัฒนาสังคมได้ตระหนัก ก็คือวาทกรรมที่ว่า “ประเทศชาติจะเจริญก้าวหน้าเกินกว่าคุณภาพของประชากรไปไม่ได้ และคุณภาพของประชากรมี “วัฒนธรรม” เป็นตัวกำหนดอยู่เบื้องหลัง”

อะไรคือ “คุณภาพของประชากร” และอะไรคือ “วัฒนธรรม” ?

วาทกรรมนี้ดูเหมือนจะมีเสียง “ชานรับ” อยู่บ้างในช่วงทศวรรษดังกล่าว และหลังจากนั้นอีกเล็กน้อย คือมีการจัดตั้ง “สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ” อย่างเป็นทางการ

เรื่องเป็นราวขึ้นในวันที่ 24 มีนาคม 2522 (ในรัฐบาลรัฐประหาร พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์!) โดยให้ไปสังกัดอยู่กับกระทรวงศึกษาธิการ (ยุคยังเป็นแดนสนธยา?)

ขณะที่อาจารย์สุวิงค์เปิดสนธยาวิชา “คติชนวิทยา” และ นำนิสิตลงเก็บข้อมูลทางวัฒนธรรมในท้องถิ่นภาคใต้มาจัดทำเป็น “ห้องวรรณกรรมท้องถิ่น” ตั้งแต่ปี 2511 โฉนแล้ว และพัฒนาขึ้นเป็น “ศูนย์ส่งเสริมภาษาและวัฒนธรรมภาคใต้” ในปี พ.ศ. 2518 โดดเด่นจนล้นเกล้าฯ รัชกาลที่ 9 เสด็จฯ มาทรงเปิดอย่างเป็นทางการในเดือนกันยายน 2522 และจากการคืนรนต่อสู้ในทุกทาง ท้ายสุดหน่วยงานก็ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็น “สถาบันทักษิณคดีศึกษา” มีฐานะเทียบเท่า “คณะ” หนึ่งในของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร) ในปี พ.ศ. 2523 นับเป็นหน่วยงานทางวัฒนธรรมที่ “ครบวงจร” แห่งแรกของประเทศไทย (จัดเก็บข้อมูล/ศึกษาวิเคราะห์/ส่งเสริมเผยแพร่/จัดทำพิพิธภัณฑ์และผลิตบุคลากรเฉพาะด้านทางวัฒนธรรมในระดับบัณฑิตศึกษาและระดับประกาศนียบัตร)

และแล้ว ในเดือนตุลาคม พ.ศ.2545 ก็ได้มีการจัดตั้ง “กระทรวงวัฒนธรรม” ขึ้นอีกครั้งหลังจากกระทรวงชื่อดังล้านี้ถูกยุบไปตั้งแต่ช่วงทศวรรษ 2490 โฉนแล้ว (แต่...ไปรลดลงไปดู “งบประมาณของกระทรวงนี้ ดูเถิด ว่าแต่ละปีจะได้รับงบประมาณสักกี่เปอร์เซ็นต์จากงบรวมของประเทศ)!”

อย่างนี้แล้ว “วาทกรรม” ที่ศาสตราจารย์สุวิงค์ พงศ์พิบูลย์ เคยนำเสนอไว้ที่ว่า “วัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดคุณภาพประชากร” และ “ประเทศชาติจะเจริญก้าวหน้าเกินกว่าคุณภาพของประชากรไปไม่ได้” จะสามารถบรรลุได้ละหรือ? หรือชนชั้นนำที่ทรงอำนาจ พรรคการเมืองที่ปรูปรูมาเป็น “รัฐบาล” ทุกยุคทุกสมัยของประเทศนี้ จะไม่สามารถเข้าใจหรือไม่เคยได้ยินวาทกรรมดังกล่าวนี้กันเลย

แล้วพวกเขาจะเข้าใจวาทกรรม “กุศลปรุงแต่งกรรม/วัฒนธรรมปรุงแต่งคน” ที่ดูจะลึกซึ้งยิ่งกว่าได้อย่างไรกันเล่า?!!!!